

Institut de Drets Humans de Catalunya

Memòria d'Activitats 2007

ÍNDEX

Agraïments

1. Antecedents de l'Institut de Drets Humans de Catalunya.....	6
2. Presentació, objectius i línies de treball.....	7
3. Sensibilització i promoció dels drets humans.....	8
3.1. XX Premi Solidaritat 2006	
3.2. Drets Humans al carrer	
3.3. Carta de Drets Humans Emergents	
3.3.1. Procés participatiu: de la Carta a la Declaració	
3.3.2. Seminaris participatius	
• Orientació sexual i identitat de gènere	
• Dret humà a l'accés a l'aigua potable i al sanejament	
• Drets humans i canvi climàtic	
3.4. Programa Conflictes Oblidats	
• Tibet	
• Costa d'Ivori	
• Poble Maputxe	
3.5. Memòria històrica	
4. Assessorament en drets humans.....	20
4.1. Ciutats pels Drets Humans	
4.2. Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans	
4.3. Drets humans i construcció de la pau	
4.4. Constitució de les associacions de joves llatins	
5. Formació en drets humans.....	22
5.1. Cursos i Seminaris	
5.1.1. XXV Curs Drets Humans 2007	
5.1.2. II Curs Drets Humans a Girona	
5.1.3. Curs de Formació en Drets Humans per a Cooperants	
5.1.4. VII Simposi Renda Bàsica: un dret humà emergent	
5.2. Intercanvi de persones en procés de formació	
5.2.1. Beca de formació a l'Institut de Drets Humans de l'Abo Akademi	
5.2.2. Beca de formació a l'Instituto Interamericano de Drets Humans	
5.2.3. Beques de estada al Consell d'Europa a Estrasburg	
5.2.4. Beca a l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans a Ginebra	

5.3. Pràctiques a la seu de l'IDHC	
5.4. Participació en altres cursos	
6. Foment i participació en xarxes i presència internacional.....	32
6.1. Associacionisme i participació	
6.1.1. Federació Catalana d'ONG pels Drets Humans	
6.1.2. Federación de Asociaciones para la Defensa y Promoción de los Derechos Humanos	
6.1.3. Xarxa Euromediterrània de Drets Humans	
6.1.4. Xarxa 18 de Desembre-Catalunya	
6.1.5. Xarxa de docència i investigació en drets humans	
6.1.6. Coordinadora Catalana per a la prevenció de la tortura	
6.2. Consell de Drets Humans de les Nacions Unides a Ginebra	
6.3. Sessions de treball amb la Direcció General de Drets Humans del Consell d'Europa	
6.4. Participació a Fòrums Internacionals	
6.4.1. Fòrum Social Mundial	
6.4.2. Fòrum Universal de les Cultures Monterrey - 2007	
6.5. Participació en altres actes	
7. Publicacions i Investigacions.....	40
7.1. Els Drets Humans al Segle XXI	
7.2. Sèrie Conflictes Oblidats	
7.3. Sèrie Carta de Drets Humans Emergents	
7.4. El Conveni Europeu de Drets Humans, el Tribunal d'Estrasburg i la seva jurisprudència	
8. Activitats per als socis i sòcies.....	41
9. Valoració i propostes de futur.....	42
10. Memòria Econòmica.....	44

Agraïments

En primer lloc volem agrair la tasca de l'equip tècnic que possibilita el treball diari de l'IDHC. Aquest equip de gestió està format per la directora gerent, Aida Guillén, i les tècniques de projectes Rosa Oliveres, Agueda Mera, Estel la Pareja i Maria Campuzano. A més a més, volem agrair a les becàries que han treballat a l'IDHC durant l'any 2007 Anais Franquesa, Sissy Manrique de Lara, Nicolina Karaolia, Stephanie Oechsner, Ana García Juanatey i Raquel Lozano, ja que gràcies a la seva ajuda el treball de l'IDHC segueix endavant. Destaquem igualment la tasca realitzada pels nostres col·laboradors en matèria de coordinació de cursos, com ara Luciana Coconi, i de traduccions: Oliver Rodway, Glòria Yanguas, Silvia Llimós, Lúdia Rivero i Esther Viader.

La tasca del president, Jaume Saura i Estapà, i la del director, David Bondia, ha estat un pilar per al bon desenvolupament de les nostres línies de treball, amb el suport de tota la Junta Directiva: els seus presidents d'honor, José Manuel Bandrés i Victòria Abellán; els vice-presidents Josep Maria Solsona i Miquel Angel Gimeno; i els consellers Tània Jiménez Linares, Guillem Cano Palomares, Helena Torroja Mateu, Antonio Romero Barcos, Xavier Fernández Pons, Xavier Armengol González-Rothvos, i Jordi Bonet Pérez. Sense oblidar als experts científics, formadors i col·laboradors externs que han fet possible la nostra tasca formativa de qualitat.

A nivell extern hem comptat amb l'inestimable col·laboració, entre altres, d'ANCO en l'assessorament i suport informàtic, i de Quality Impres i Impressions Massanes en l'edició dels nostres treballs i documents de difusió: amb ells la nostra projecció exterior ha estat més fàcil. Igualment hem d'agrair al servei de Normalització Lingüística la seva ajuda a l'hora de corregir i millorar els nostres textos. I també volem incloure a l'equip del Col·lectiu Ronda com a gestoria, a MAGIA MAGIA – The Magic Company i a l'equip de contacontes que fan possible el programa de Drets Humans al Carrer, Numancia Rojas, Laia Serra Valls, Xavi Demelo Monforte, Perot, Oscar Xavier Galindo, Maria Soledad Edith Galatro, Johanna Gottlieb i Montserrat Colell Mimo.

A nivell d'entitats i institucions privades de la ciutat, remarcuem la relació amb l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya, la Federació Catalana d'ONG pels Drets Humans, la Lliga dels Drets dels Pobles, la Xarxa 18 de Desembre-Catalunya, Justícia i Pau, el Gabinet de Drets Humans de la Creu Roja, Jutges per la Democràcia, l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona i l'Associació d'ex-alumnes de Casp. I la que hem mantingut amb altres entitats amb les que hem col·laborat, com l'Asociación Española para el Desarrollo y la Aplicación del Derecho Internacional de los Derechos Humanos (AEDIDH) i la Federación de Asociaciones para la Defensa y Promoción de los Derechos Humanos.

És necessari remarcar que el nostre treball seria irrealitzable sense l'ajuda, recolzament, confiança i col·laboració de tècnics i polítics de l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, el Consell d'Europa, les Nacions Unides, l'Oficina de Drets Humans del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, l'Escola de Policia de Catalunya, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, el Sindic de Greuges i el Parlament de Catalunya.

A totes i tots, moltes gràcies.

I. ANTECEDENTS DE L'INSTITUT DE DRETS HUMANS DE CATALUNYA

L'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC) va néixer fa més de vint anys a Barcelona (juny de 1983), al voltant d'un grup de persones amb un clar sentit reivindicatiu i de lluita pel progrés de les llibertats i de la democràcia en el món, de crida a la conjunció d'esforços individuals i col·lectius d'institucions públiques i privades, i a favor de l'expansió dels drets polítics, econòmics, socials i culturals per a totes les persones.

El progrés en un món globalitzat constitueix una realitat inseparable del progrés de la pau i la democràcia. Per aquesta raó, es fa necessària l'oposició a les constants violacions dels drets humans -que ens afecten i/o poden afectar a tot el món- des de la força jurídica i l'acció militant.

Els objectius fundacionals de l'entitat són l'estudi, la investigació, la divulgació i la promoció dels drets humans des d'una perspectiva interdisciplinària, amb l'objectiu, entre d'altres, de millorar la cooperació entre les persones, pobles i països en desenvolupament, buscant sempre vies de coordinació i plataformes amb altres grups i persones que treballen pels mateixos objectius.

Per fer possibles els nostres objectius i projectes, l'IDHC està obert a totes les opinions i formes de participació compromeses amb la defensa dels drets fonamentals. Col·labora i rep col·laboracions d'entitats i d'organitzacions, ja siguin públiques o privades, tant amb el disseny, realització i execució com amb el finançament de les activitats.

En qualitat d'associació, comptem amb un bon nombre de socis i sòcies que, amb diferents graus d'implicació i amb la seva aportació econòmica, a través de la Junta Directiva i d'altres òrgans participatius, fan que l'IDHC sigui una entitat plural, independent i democràtica i que, reforçant els objectius d'ara fa vint anys i adaptant-los als nous reptes, ens permeten treballar amb l'esperança de fer possible un futur on tothom tingui reconeguts els seus drets i els pugui gaudir.

L'IDHC va ser inscrit en el Registre d'Associacions i Fundacions de la Direcció General d'Associacions i Fundacions de la Generalitat de Catalunya, resolució del 22 de juliol de 1983, núm. 6296 de la Secció 1a. de Barcelona, i podrà ser soci qualsevol persona major d'edat que adquireixi els drets i deures previstos en els estatuts.

2. PRESENTACIÓ, OBJECTIUS I LÍNIES DE TREBALL

L'IDHC desenvolupa tres línies de treball paral·leles i interdependents: la sensibilització i la promoció dels drets humans, l'assessorament, i la formació en matèria de drets humans. En cadascuna d'aquestes línies es dóna especial atenció a la relació amb altres institucions, a la participació en xarxa i a les activitats d'estudi i investigació.

En el camp de la **sensibilització i la promoció** es desenvolupen activitats de diferent naturalesa i en camps temàtics també diversos (conflictes oblidats, drets a la ciutat, drets emergents, drets humans al carrer...), amb un objectiu comú: difondre la cultura dels drets humans en la nostra societat per fer efectiu el respecte, gaudi i garantia dels drets fonamentals.

Respecte a les **activitats d'assessorament**, l'IDHC desenvolupa funcions de consultoria, de suport tècnic i científic a institucions públiques en el desenvolupament i implementació de, per exemple, la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat. A més a més, dóna recolzament a projectes específics i vinculats a l'ampliació de la cultura dels drets humans a la societat civil.

Pel que fa als **aspectes formatius** en drets humans, destaquen els cursos, seminaris especialitzats, cursets per a col·lectius específics, estudis i treballs d'investigació, projectes d'anàlisi i avaluació i conferències tant en l'àmbit local com internacional.

Entre les activitats formatives tenen especial interès les referents a l'intercanvi tant de persones en procés de formació com de professionals, facilitant beques i estances de formació i/o pràctiques professionals en la nostra entitat i en altres institucions, com el Consell d'Europa o les Nacions Unides.

Per últim, una de les claus que no podem oblidar quan treballem en el desenvolupament dels drets fonamentals és que es tracta d'un tema que ens afecta a tots i pel que és fonamental el treball en xarxa.

Des de l'òptica i importància que se li atorga al treball en xarxa, l'IDHC forma part de la Federació Catalana d'Organitzacions No Governamentals pels Drets Humans, de la Federación de Asociaciones de Defensa y Promoción de los Derechos Humanos, d'àmbit estatal, i de la xarxa internacional d'Instituts de Drets Humans de la UNESCO i la xarxa d'Instituts de Drets Humans del Consell d'Europa.

L'IDHC es troba en un moment d'expansió com a institució, sent això el resultat d'anys de treball seriós i rigorós i de la confiança que li han donat les institucions i persones col·laboradores. La memòria 2006 recull els projectes i activitats desenvolupades durant aquest període d'expansió.

Els nostres objectius de treball pel 2007 han estat:

- donar recolzament teòric i pràctic a professionals que desenvolupen el seu treball dins de l'àmbit dels drets humans a partir de la formació en aspectes jurídics, socials, econòmics, culturals i de context;
- promoure l'intercanvi d'experiències a nivell teòric i pràctic entre professionals dels drets humans;
- dissenyar sistemes de formació per a les institucions de defensa i promoció dels drets humans, especialment en el sector públic, i per a col·lectius específics, com ara els cooperants;
- obrir línies de sensibilització sobre drets humans tant en l'àmbit local com internacional, tenint especial interès les situacions de conflicte, sobretot els conflictes oblidats;
- ampliar la formació bàsica en matèria de drets fonamentals, drets humans al carrer i drets humans en la vida diària;
- aprofundir i ampliar les línies de debat, investigació i reivindicació en la temàtica de les noves realitats dels Drets Fonamentals: els drets emergents, difusió, debat i millora de la Carta de Drets Humans Emergents aprovada a Barcelona el setembre de 2004;
- continuar col·laborant amb les organitzacions internacionals i organismes que a nivell mundial treballen per crear les condicions necessàries per al gaudi dels drets humans per part de tota la població, com ara el Consell d'Europa o l'Alt Comissionat de Nacions Unides pels Drets Humans;
- col·laborar i profunditzar en la incorporació del discurs i la praxis dels drets humans en la agenda política dels governs locals de la província de Barcelona a través de la "Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets humans" vinculada a la línia de polítiques de participació promogudes des de la Diputació i des de l'Ajuntament de Barcelona; i
- augmentar la visualització i presència de l'IDHC en la vida mediàtica i pública de la nostra societat.

3. SENSIBILITZACIÓ I PROMOCIÓ DELS DRETS HUMANS

3.1. XX Premi Solidaritat 2006

El 13 de febrer de 2007 es va celebrar al Parlament de Catalunya l'acte de lliurament del XX Premi Solidaritat 2006 i de la menció especial Mitjans de Comunicació, guardons atorgats respectivament a l'Associació de Persones Participants ÀGORA de l'Escola de Persones Adultes de la Verneda Sant Martí i a Ràdio 4.

L'acte, presidit pel president del Parlament, Ernest Benach, es va iniciar amb les paraules del president de l'IDHC, Jaume Saura. A continuació, el director, David Bondia, va ser l'encarregat de glossar la figura dels premiats i el president del Parlament, de lliurar les plaques commemoratives als guardonats.

Adelaida Morte, presidenta de l'Associació Àgora, i una de les seves integrants van rebre el premi en nom de la institució. Com cada any, el guardó va consistir en una obra d'art creada especialment per aquest esdeveniment i cedida pel seu autor. A l'edició 2007 va ser la pintora catalana Elsa Pons.

En representació de Ràdio 4, Antonio Vidal, director de RNE-Catalunya, va recollir la placa commemorativa de mans del president Benach.

Ambdós premiats van tenir l'ocasió de pronunciar unes paraules d'agraïment. L'acte es va tancar amb el discurs del president del Parlament de Catalunya, on es lloava la tasca dels guardonats i es recalca la importància fonamental del respecte als drets humans.

Per últim, el Parlament va oferir un refrigeri per més dels 200 assistents. L'acte va comptar amb la presència de nombrosos convidats; membres i amics dels premiats i de l'IDHC, així com representants polítics.

Els membres del Tribunal de l'edició 2006 van ser: Xavier Badia, coordinador general del Programa per a l'Institut Internacional per la Pau; Miguel Angel Gimeno, vice-president de l'IDHC i magistrat del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya; Àlex Masllorens, director en funcions de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament; Arcadi Oliveres, president de Justícia i Pau; Roger Revilla, president de la Federació Catalana d'ONGs pels Drets Humans; Ferran Sales, periodista; Josep Maria Solsona, vice-president de l'IDHC; Francesc Triola, director de COMRàdio; David Bondia, director de l'IDHC; i Jaume Saura, president de l'IDHC.

3.2 Drets Humans al Carrer

El programa Drets Humans al Carrer es va iniciar l'any 2003, amb l'objectiu d'apropar els drets humans a la ciutadania. Des de 2006 s'ha redefinit el programa i s'ha adaptat al context socio-cultural actual, sense modificar el seus principis inspiradors i ara les activitats es van implementar únicament a través de sessions de contacontes, dissenyades amb una nova metodologia i centrades exclusivament en la Declaració Universal dels Drets Humans.

S'utilitzen els contes i les narracions com una eina d'educació al servei del entreteniment. Això permet aprofitar el potencial dels mitjans d'expressió i comunicació per facilitar l'accés de la ciutadania als drets humans i un major coneixement de l'articulat de la Declaració Universal dels Drets Humans. La participació del públic i la interacció amb el contacontes i el membre de l'IDHC que l'acompanya es continua durant tota la sessió. A més a més, s'han dissenyat dos tipus de sessions, una per a públic infantil i una altra per a públic adult.

A l'inici, una mà innocent del públic escull una papereta d'un calaix en el que estan reproduïts cadascun dels articles de la Declaració Universal. Després de la seva lectura, el narrador relata el conte que il·lustra l'article escollit. El contingut de la narració exemplifica una vulneració o fa incidència sobre la importància d'aquest dret en contextos diferents.

Les sessions tenen una durada de 50 minuts i estan dissenyats conjuntament per tècnics de l'IDHC i els narradors que escenifiquen els contes, acuradament escollits.

Durant el 2007 s'han realitzat les següents sessions:

- Mostra d'entitats a Vilanova i la Geltrú el 31 de març. Una sessió d'adults.
- Biblioteca de Reus el 18 d'abril. Una sessió infantil.
- Festa del Comerç Just a Barcelona el 10 de juny. Una sessió infantil i dues d'adults.
- Fundació Hospital Sant Jaume de Manlleu el 25 de juliol. Una sessió d'adults.
- Església Sant Miquel de Cubells el 27 de juliol. Una sessió infantil i una altra d'adults.
- Biblioteca Central Xavier Amorós de Reus el 24 d'octubre. Una sessió infantil i una altra d'adults.
- Centre cívic Sant Martí de Provençals de Barcelona el 20 de novembre. Una sessió infantil.
- Centre Cívic Sant Agustí de Barcelona, 13 de desembre. Una sessió infantil i una altra d'adults.

3.3. Drets Humans Emergents

3.3.1. Procés participatiu: de la Carta a la Declaració

El projecte de la Carta de Drets Humans Emergents (CDHE) és el resultat tangible del diàleg “Drets Humans, Necessitats Emergents i Nous Compromisos” dut a terme a Barcelona del 18 al 21 de setembre del 2004. Aquest diàleg va estar organitzat per l’Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC) per encàrrec del consorci Fòrum Universal de les Cultures-Barcelona 2004.

A partir de l’aprovació de la CDHE, des de l’IDHC hem organitzat seminaris-taller a Barcelona i hem participat en xarxes i trobades internacionals -fruit del treball d’involucrar al major nombre d’actors-, a més de confeccionar un apartat específic sobre la CDHE en el nostre web.

Cal destacar en aquest apartat que, després de tres anys de procés participatiu, milers de persones han estat formades i sensibilitzades i han treballat el contingut de la Carta de Drets Humans Emergents. El manifest de recolzament, penjat a la nostra pàgina web des de principis de 2006, ha estat signat per centenars de persones i entitats que han manifestat el seu suport a aquest text reivindicatiu de la societat civil.

En aquest sentit, les activitats específiques del 2007 han estat la realització de tres seminaris-taller (apartat 3.3.2.), la participació al Fòrum Social Mundial a Nairobi al gener (apartat 6.4.1.) i la col·laboració en el Diàleg “Drets Humans i Justícia” realitzat a Monterrey al novembre en el marc del Fòrum Universal de les Cultures-Monterrey 2007 (apartat 6.4.2.)

En aquest últim esdeveniment es va donar per conclòs el procés participatiu amb l’adopció d’un text final, que inclou els canvis i millores proposades al llarg del procés participatiu d’aquests últims tres anys. El canvi més significatiu va ser la decisió de dotar al text d’un nou nom que expressés la seva voluntat d’universalitat, passant de Carta a Declaració de Drets Humans Emergents.

3.3.2. Seminaris participatius

Durant l’any 2007 s’han realitzat un total de tres seminaris participatius sobre el contingut de la Carta de Drets Humans Emergents, que completen els altres tres seminaris realitzats al 2006.

L'objectiu d'aquests seminaris, per una banda, és presentar una sèrie de drets reconeguts en el projecte de la Carta de Drets Humans Emergents (CDHE) que per diferents raons no han estat suficientment desenvolupats, o bé necessiten d'una reflexió més profunda. D'altra banda, sent la societat civil organitzada l'actor constituent d'aquest text programàtic, creiem necessari involucrar-la una vegada més en el procés de redacció de la CDHE. A més a més, creiem en la importància d'establir un intercanvi amb els agents socials, polítics, culturals i econòmics que estan directament implicats, ja que són precisament aquests els que poden realitzar aportacions interessants. Simultàniament, aquests seminaris també compleixen amb la vocació de formació en drets humans de l'IDHC.

- **IV seminari taller, “Orientació sexual i identitat de gènere. Els drets menys entesos”**

El IV seminari-taller es va celebrar a la seu de l'Institut de Drets Humans de Catalunya els dies 21 i 23 de maig, de 18:30 a 21h.

El programa de la primera sessió va ser:

- *Drets humans i drets de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals (LGTB) des d'una perspectiva internacional*, a càrrec de David Montero, responsable de relacions internacionals de la Federació Estatal de LGTB.
- *La protecció dels drets de les minories sexuals pel Tribunal Europeu de Drets Humans*, a càrrec de Guillem Cano, jurista del Tribunal Europeu de Drets Humans.
- *Un cop assolits els drets formals, quins són els nous reptes? L'educació contra l'homofòbia*, a càrrec de Marc Llobart i Joana Cabrera, president i tesorera de l'associació Sin Vergüenza

En la segona sessió vam treballar sobre la situació dels drets relatius a la identitat de gènere. El tema ja s'havia tractat en la ponència del senyor Guillem Cano: en la seva presentació no només va parlar de la protecció que el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) ha garantit en qüestions relacionades amb l'orientació sexual, sinó que també va analitzar diferents sentències del TEDH, que garanteixen el dret de les persones a definir lliurement la seva identitat de gènere. Vist que a nivell internacional la situació de protecció i garantia del dret a la lliure determinació de les persones en quan al seu gènere és encara més minsa que la protecció dels col·lectius homosexuals, vam considerar que seria més interessant analitzar la nova llei d'identitat de gènere, aprovada a principis d'any. Llei que ha significat un avenç - permet la rectificació registral de la menció del gènere en el registre civil així com, si cal, el canvi de nom de la persona per tal que estigui en consonància amb la nova menció de gènere- però que a la vegada ha estat molt criticada pels col·lectius transsexuals.

Aquesta sessió la vam conduir fora del format habitual dels seminaris-taller. La sessió la va moderar la senyora Andrea Planelles, presidenta del FIG, presentant un vídeo que havia fet expressament per a la sessió i que introduiria el posterior debat. A continuació, va fer una sèrie de preguntes a fi d'escenificar, amb quatre persones, els debats actuals entorn la transsexualitat i la llei. Aquestes quatre persones tenien deu minuts per fixar les seves posicions i tenien dret a rèplica dues vegades. Així doncs, van escenificar les diferents posicions sobre la llei d'identitat de gènere:

- Carlos Villagrasa, professor titular de Dret Civil a la Universitat de Barcelona, Magistrat Suplent de l'Audiència Provincial de Barcelona i Secretari General de la Fundació Internacional Olof Palme.
- Olalla Cruz, estudiant de dret especialitzada en temes d'identitat de gènere.
- Pol Galogre, activista trans i portaveu de la Fundación por la Identidad de Género en el Consell Municipal de gais, lesbianes i homes i dones transsexuals.
- Pedro Esteban Feliu, estudiant de dret i vicesecretari general de l'associació Universitaris Liberal Demòcrates de la Universitat de Barcelona.

Després va iniciar-se el debat amb el públic assistent.

Totes dues jornades van comptar amb una àmplia assistència de públic, amb un total de més 50 persones, que van valorar com a positiva o molt positiva l'experiència.

Per a completar la tasca de promoció i sensibilització sobre els drets tractats i analitzats al seminari, la pàgina web de l'IDHC disposa d'un banc de recursos on es poden trobar els principals textos jurídics, informes de les principals ONGs així com la direcció de les principals entitats de defensa d'aquests drets tan a nivell nacional, com europeu i internacional. Addicionalment, amb les ponències de les jornades i les conclusions hem elaborat una publicació, sent la tercera publicació de la Sèrie Drets Humans Emergents, disponible tan en català com en castellà, en format paper i electrònic (veure apartat 7.3. de la present memòria).

- [V seminari taller, “El dret humà a l'accés a l'aigua potable i al sanejament”](#)

El V seminari-taller de la CDHE dedicat al dret a l'accés a l'aigua potable i al sanejament, es va realitzar el 31 d'octubre de 9:45 a 14h i de 15:30 a 17h a la seu de les Federacions (c/ Tàpies 3). Aquest seminari és la segona edició d'un altre que vam realitzar l'any passat. Hem cregut convenient tornar a fer-lo davant de l'interès mostrat, tant pels participants de la primera

sessió així com per altres persones que al llarg de l'any s'han mostrat interessades en la realització d'una nova edició.

Als qüestionaris d'avaluació rebuts a l'anterior seminari se'ns demanava un nou enfocament al dret a l'accés a l'aigua potable, una perspectiva més internacional i més centrada en les dificultats dels països en vies de desenvolupament a l'hora de garantir aquest dret.

Per a l'elaboració d'aquest programa hem comptat amb l'assessorament científic d'Enginyeria sense Fronteres, ONG que porta molts anys dedicada a aquesta qüestió. També hem col·laborat amb la Fundación Nueva Cultura del Agua.

El programa va ser el següent:

- El repte ètic a la nova cultura de l'aigua: funcions, valors i drets en joc, a càrrec del Sr. Pedro Arrojo, professor d'anàlisi econòmic a la Facultat d'Economia de la Universitat de Saragossa i president de la Fundación Nueva Cultura del Agua.
- Marc jurídic del dret d'accés a l'aigua potable i al sanejament, a càrrec d'Àlex Peñalver, professor titular habilitat de dret administratiu a la Universitat de Barcelona i membre del Fons de Defensa Ambiental.
- La mercantilització de l'aigua, un procés que no s'atura, a càrrec d'en Lluís Basteiro, d'Enginyeria sense Fronteres.
- Presentació del documental Aigua, un dret i no una mercaderia; Barcelona: 19min. Una producció d'ESF.
- La gestió pública amb participació i control social, cap al dret humà a l'aigua, a càrrec d'en Jaume Delclós, d'Enginyeria sense Fronteres.

La jornada va comptar amb una àmplia participació de públic (40 assistents) que venien principalment de l'àmbit de les entitats i d'alguns ajuntaments catalans. Després de cadascuna de les ponències es va disposar de temps per debatre i fer preguntes, espai que va resultar molt interessant pel nivell dels conferencians i del públic assistent. Cal destacar el debat entorn als diferents models de gestió de l'aigua, on la participació de la societat en el desenvolupament i control dels mateixos es va reafirmar com absolutament imprescindible.

La publicació amb les ponències i les conclusions de la jornada estarà en paper durant el primer trimestre de 2008 i estarà disponible per descarregar-se, gratuïtament també, des de la nostra pàgina web, tant en català com en castellà.

- VI seminari taller, “Quins vincles hi ha entre els drets humans i el canvi climàtic? El dret humà a viure en un medi ambient sa, equilibrat i segur”

El 19 de desembre es va realitzar el VI Seminari taller de la CDHE *El dret al Medi Ambient: drets humans i canvi climàtic* a la seu de l'IDHC, de 18:30 a 20:30h .

El punt de partida d'aquest seminari taller era el següent: l'escalfament global, a més de ser un repte medi ambiental, és també un clar repte social i econòmic que afecta al gaudi dels drets humans en tota la seva plenitud. La interdependència dels drets humans, com ara el dret al medi ambient i el dret al desenvolupament, és més que evident quan parlem de la relació que s'estableix entre canvi climàtic i drets humans.

La Carta de Drets Humans Emergents reconeix el dret de tot ésser humà i els pobles en què s'integren a gaudir d'un medi ambient sa, equilibrat i segur, així com també, a gaudir de la biodiversitat present al món i a defensar el sosteniment i continuïtat del seu entorn per a les generacions futures (article 3, CDHE). Però, com s'ha configurat el dret al medi ambient com a dret humà? Quina incidència ha tingut sobre el règim internacional del canvi climàtic? I aquest, fins a quin punt ha tingut en compte les diferents responsabilitats històriques i els diferents graus de vulnerabilitat entre els països desenvolupats i els països en vies de desenvolupament?

Amb l'objectiu de poder respondre a aquestes preguntes vam dissenyar el següent programa:

- El dret al medi ambient: incidència del règim internacional contra el canvi climàtic, a càrrec de la Dra. Laura Huici, professora de Dret Internacional Públic a la Universitat de Barcelona.
- Una visió àmplia del canvi climàtic des del dret internacional públic, a càrrec del Dr. Miguel Ángel Elizalde professor de Dret Internacional Públic per la Universitat Pompeu Fabra, amb especialitat en els vincles entre el dret internacional del medi ambient i el sistema multilateral del comerç.

L'acte va ser moderat pel president de l'IDHC, Jaume Saura, també un gran coneixedor del règim internacional del medi ambient i en especial del canvi climàtic.

A la jornada van participar 20 persones, principalment estudiants en últims anys de llicenciatura i persones vinculades d'alguna o altre manera en la defensa del medi ambient. Els participants van valorar la jornada com a positiva o molt positiva en el qüestionari d'avaluació lliurant al final del dia. La jornada va ser enregistrada per una periodista de la televisió local de Vilafranca del Penedès del programa Solidaria. Al finalitzar l'acte va entrevistar als ponents.

També es preveu una publicació de les ponències i de les conclusions del seminari de cara al primer trimestre del 2008. Aquesta publicació serà gratuïta, disponible en format electrònic i en paper, tan en català com en castellà, al igual que al resta de les publicacions de l'IDHC.

3.4. Programa Conflictes Oblidats

El programa Conflictes Oblidats que va posar en marxa l'IDHC l'any 2006 pretén donar a conèixer la situació de guerra que viuen nombroses poblacions al món actual i aprofundir en la naturalesa econòmica, social, política i humana d'aquests conflictes.

Aquest programa vol recollir la doble realitat que en moltes ocasions caracteritza la major part dels conflictes. Per una banda, la falta d'atenció dels mitjans de comunicació i la consegüent desinformació per part de la societat civil internacional, concretament a Catalunya. I, per altra banda, el desemparament que pateixen aquestes zones en front a la inactivitat o incapacitat de la comunitat internacional.

Mitjançant la investigació i la divulgació, l'IDHC vol contribuir a superar aquesta situació de desinformació i oblit i apropar aquestes realitats a la societat catalana, a través de tres mitjans: la publicació de treballs d'investigació, l'organització de cicles de conferències i/o taules rodones i l'edició de bancs de recursos sobre cadascú dels conflictes abordats.

Els conflictes tractats durant el 2007 han estat:

- *Tibet*

Les greus violacions de drets humans comeses contra la població tibetana semblen passar desapercebudes per la comunitat internacional. Per això, l'IDHC organitza una taula rodona en la que es pretén analitzar l'origen del conflicte, l'actual situació dels drets humans i la resposta davant d'aquest fets de la comunitat internacional.

La taula rodona va tenir lloc el 3 de maig de 2007 a la Fundació Casa del Tibet de Barcelona. En aquesta es va fer un repàs històric del conflicte i una anàlisi exhaustiva de la situació dels drets humans fent especial menció a la querella presentada a Espanya davant de la Audiència Nacional.

La taula, presentada per Jaume Saura, s'inicia amb la síntesis històrica i l'anàlisi del context internacional que emmarca el conflicte tibetà, a càrrec de Èlia Susanna López, doctoranda en

Teoria Política de la Universitat Autònoma de Barcelona. A continuació, es va analitzar la situació dels drets humans, en un primer lloc des de la perspectiva de la societat civil amb la intervenció de Alan Cantos, president del Comité de Apoyo al Tibet (CAT), i seguidament José Elies Esteve Moltó, membre del CAT i advocat investigador de la querella presentada davant l'Audiència Nacional, va centrar-se en la violació sistemàtica dels drets humans i en el procés de l'esmentada querella. En últim lloc, va intervenir Thubten Wangchen, monjo tibetà i director de la Fundació Casa del Tibet que, a través de la seva experiència personal, va abordar la situació actual del Tibet.

Èlia Susanna López, col·laboradora de l'IDHC, ha realitzat una investigació sobre el conflicte que s'ha publicat al butlletí monogràfic, juntament amb un article de José Elies Esteve Moltó. I a la pàgina web de l'IDHC hi ha oberta una secció sobre conflictes oblidats en la que es recullen informacions i documentació sobre Tibet.

- [Costa d'Ivori](#)

Des de setembre de 2002, quan van començar les hostilitats a Costa d'Ivori, el país s'ha mantingut dividit entre la zona nord, controlada pels grups rebels, i el sud, dominat per les forces estatals.

En l'actualitat, el procés de pau sembla haver-se canalitzat després de l'últim acord de març de 2007. Un moment clau en el camí cap a la pau. Davant d'aquesta realitat, es va organitzar una taula rodona amb l'objectiu de donar una visió rigorosa i detallada del mateix.

La taula rodona, que va tenir lloc a la seu de l'IDHC el dilluns 12 de novembre a la tarda, va ser presentada per David Bondia, director de l'IDHC. La taula va tractar tres punts claus per a entendre el conflicte: un repàs històric, el procés de pau i les violacions de drets humans.

En primer lloc, la síntesi històrica del conflicte va córrer a càrrec de Nava Keita, llicenciada en dret per la Universitat de Bouake (Costa d'Ivori) i actualment estudiant de doctorat a la Universitat Autònoma de Barcelona. Des dels seus coneixements i la seva pròpia vivència va fer un repàs de la història del conflicte de Costa d'Ivori i va analitzar el seu context internacional.

Des de l'àmbit de la resolució i mediació de conflictes, Patricia Garcia Amado, investigadora de l'Escola de Cultura de Pau al Programa de Conflictes Armats i Construcció de Pau, va analitzar el procés de pau pel que actualment està travessant Costa d'Ivori i les perspectives de futur de l'esmentat.

En tercer lloc, Juan Álvarez, doctor en dret internacional públic i membre del Grupo de Estudios Africanos (GEA) de la Universidad Autónoma de Madrid, va parlar sobre la situació dels drets humans durant el conflicte.

Després de les exposicions es va iniciar una ronda de preguntes on el públic assistent va intervenir i on es va aprofundir en els temes plantejats a la taula.

Amb la celebració de la taula rodona es va assolir l'objectiu previst de donar una visió general sobre el conflicte de Costa d'Ivori i sobre l'actual procés de pau, plantejant recomanacions perquè aquest procés porti definitivament la pau aquest país. L'assistència d'aquest acte va ser d'unes 30 persones.

Igualment està disponible a la pàgina web de l'IDHC un banc de recursos on es recull informació detallada i multidisciplinària sobre el conflicte de Costa d'Ivori i els seus principals actors. De nou aquest es divideix en diverses parts que recullen des de les dades bàsiques com geografia, demografia o índex de desenvolupament humà fins al sistema polític i de govern del país. Respecte al conflicte es fa referència a una sèrie de pàgines webs que tracten sobre el conflicte, així com articles i bibliografia. També es recullen pàgines webs de referència i diversos informes sobre la situació dels drets humans. I finalment es poden trobar mitjans de comunicació tant de premsa escrita com ràdio i televisió.

- [El Poble Maputxe](#)

La població indígena ha patit durant segles violacions sistemàtiques dels seus drets. En l'actualitat, encara que tímidament, ha elevat la seva veu davant la comunitat internacional. La Declaració sobre els Drets dels Pobles Indígenes, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides al setembre de 2007, és un primer pas en la defensa dels seus drets, però la seva situació continua sent precària.

Per aquest motiu l'IDHC va organitzar unes jornades per tractar sobre la problemàtica d'aquest poble. En aquest cas es van programar dues jornades: la primera, una taula rodona on s'analitzessin les claus del conflicte; i la segona, un cinefòrum.

La taula rodona va tenir lloc el 27 de novembre a la seu de la Federació d'ONGs pels Drets Humans. Per aquesta taula havíem convidat a participar a Pedro Cayuqueo, militant de la causa maputxe i director del diari Azkintuwe. Malauradament, les autoritats xilenes no van permetre

la seva sortida del país, el que va impedir el seu viatge a Barcelona i la seva participació en les nostres jornades. Degut a la situació creada, l'IDHC va redactar un comunicat denunciant la situació i va ser distribuït entre les federacions i entitats vinculades.

Aquest esdeveniment ens va obligar a reestructurar la taula rodona. David Bondia, director de l'IDHC i moderador de la taula, va fer una introducció sobre la protecció internacional dels pobles indígenes. Seguidament, Victor Salvador Tokichen Tricot va parlar sobre la història del poble maputxe, des de l'assimilació forçada fins a la seva total exclusió. En últim lloc, Maria Campuzano, coordinadora del programa Conflictes Oblidats de l'IDHC, va realitzar la lectura d'un fragment de la ponència de Pedro Cayuqueo, que versava sobre les greus violacions de drets humans que pateix actualment el poble maputxe.

En acabar es va iniciar un torn de preguntes que va donar lloc a un enriquidor debat amb els assistents de la jornada, entre ells alguns integrants del poble maputxe, en total, el públic assistent va ser de més d'una trentena de persones.

El lamentable incident de Pedro Cayuqueo no va fer sinó evidenciar la necessitat de la celebració d'aquest tipus de jornades de sensibilització i difusió sobre la causa maputxe. Des de l'IDHC intentarem portar al Sr. Cayuqueo a Barcelona i que ens expliqui de primera mà la situació de repressió i de violacions de drets del seu poble.

El cinefòrum va tenir lloc el dijous 29 de novembre, de nou a la seu de la Federació d'ONGs pels Drets Humans. Manel Mayol, director del documental "Apaga y vámonos", que tracta sobre l'expropiació que realitza la multinacional Endesa al poble maputxe de Xile, va fer-ne una breu presentació i va donar pas a la seva projecció. En acabar, Salvador Martí Puig, professor titular de Ciència Política a la Universidad de Salamanca i membre de l'Institut d'Estudis de Iberoamèrica, va moderar el posterior debat. En aquesta sessió van assistir unes 50 persones, entre elles integrants del poble maputxe que durant el debat van aprofundir en tot el que el documental relatava i van aportar les seves experiències personals.

Està disponible a la pàgina web de l'IDHC un banc de recursos amb informació detallada i multidisciplinària sobre el conflicte del poble maputxe i els seus principals actors. El banc de recursos recull dades bàsiques d'aquest poble, el sistema de govern de Xile i la legislació bàsica en matèria de protecció de drets dels indígenes. Sobre el conflicte, es fa referència a pàgines web, articles d'anàlisi, documentals i bibliografia. En relació amb drets humans es poden trobar

des de informes de Nacions Unides a informes de Human Rights Watch. Finalment es recull una llista de mitjans de comunicació i organitzacions que treballen aquest conflicte

Durant el primer trimestre de 2008 es preveu la publicació d'un monogràfic de la "Sèrie Conflictes Oblidats" sobre el conflicte del poble Maputxe en la que s'inclourà la investigació realitzada per Anaïs Franquesa i les ponències tant de Victor Tokichen Tricot com de Pedro Cayuqueo.

3.5. Memòria històrica

En un moment en què s'estaven tramitant, tan al Congrés dels Diputats com al Parlament de Catalunya, lleis sobre la memòria històrica espanyola, a l'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC) vam creure convenient dur a terme un projecte sobre la memòria històrica des de diferents perspectives: d'una banda, una anàlisi des d'un punt de vista jurídic per abordar el contingut jurídic i els titulars del dret a la veritat, el seu fonament jurídic i la seva relació amb la justícia i els processos de transició; d'altra banda, una anàlisi comparada per tal de conèixer com s'ha afrontat aquesta situació en d'altres Estats que han patit règims repressius que van violar massivament drets humans i llibertats fonamentals, per tal de valorar amb major perspectiva què s'ha fet o s'està fent tant a Espanya com a Catalunya.

A més, com en tots els processos de recuperació de la memòria els historiadors tenen un paper de primer ordre, vam decidir abordar també la qüestió de com han realitzat la seva tasca en una matèria tan transcendent com aquesta.

D'aquesta manera es va realitzar un seminari que va tenir lloc el 18 de setembre de 2007 al Pati Llimona, al centre de Barcelona. La primera sessió va començar a les 10h i va estar formada per diferents especialistes del món jurídic que van fer una anàlisi del dret a la veritat i de la seva aplicació a Espanya. Així doncs, es va tractar el paper de la justícia transicional en els processos de transició (Margalida Capellà); les característiques del procés de transició espanyol (José Antonio Martín Pallín); el procés de recuperació de la memòria històrica a Espanya (Pelai Pagès); i la Llei de memòria històrica del Congrés dels Diputats, per part de Daniel Fernández i Carlos Jiménez Villarejo. La presentació dels participants en les taules rodones va ser a càrrec de David Bondia, director de l'IDHC.

La segona sessió va començar a les 16.30h amb una intervenció de Ferriol Sòria, especialista en Comissions de la Veritat, que va analitzar les característiques que han de reunir les Comissions de la Veritat per ser considerades com a tal. Posteriorment, Cecilia Rossetto va explicar

l'experiència de la dictadura d'Argentina i el posterior procés de transició, i Ali Tabji, membre de l'Associació Marroquina de Drets Humans, va analitzar com es van dur a terme les Comissions de la Veritat al Marroc per part del Govern (l'anomenada "Instància Equitat i Reconciliació"). Finalment, Meir Margalit, historiador israelià, va fer una reflexió sobre el pes de la memòria històrica en la societat israeliana. La moderació d'aquesta taula rodona va ser a càrrec de Jaume Saura, president de l'IDHC.

Al seminari hi van assistir diferents tipus de públic: des de gent molt sensibilitzada amb la història de la guerra civil i el franquisme per haver-la viscut (sobretot al matí), a gent del món acadèmic, estudiosos del dret a la veritat i la justícia transicional (a la tarda). En total, el nombre d'assistents ha estat al voltant de 70 persones

A més a més, per tal de poder tenir una guia (teòrica i pràctica) sobre com fer efectiu el dret a la veritat i a la justícia, s'ha fet una publicació amb les ponències, amb una edició de 200 exemplars. Aquestes també estan disponibles en format electrònic a la pàgina web de l'IDHC dedicada a la Memòria Històrica, per tal de fer possible que arribin no només als diversos col·lectius que des de fa temps reivindiquen la memòria dels fets ocorreguts durant la Guerra Civil i el Franquisme, sinó també a la resta de ciutadania.

4. ASSESSORAMENT EN DRETS HUMANS

L'IDHC treballa des de la perspectiva que un bon assessorament científic en matèria de drets humans a les institucions públiques i privades és necessari per a la creació d'una societat i d'un espai públic on tot el món gaudeixi amb plenes garanties dels seus drets fonamentals.

4.1. Ciutats pels Drets Humans

L'any 2007 ha estat un any de transició entre la V Conferència Europea Ciutats pels Drets Humans, que va tenir lloc al 2006 a Lyon, i la VI que se celebrarà a Ginebra al desembre de 2008.

Durant aquest any, l'IDHC ha posat en marxa i ha mantingut els continguts de la pàgina web, finançada per la Regidoria de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona, sobre la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat i el contingut de les diverses conferències. Aquesta pàgina web ha de servir de primer pas en la construcció d'una secretaria permanent de la Conferència que permeti capitalitzar i recollir tota la informació i bones pràctiques d'aquests 10 anys, des de la I Conferència al 1998 a Barcelona.

La pàgina web de la Carta pretén ser un espai de comunicació entre les ciutats signatàries, sobretot entre la ciutat organitzadora de la Conferència respectiva i la futura Secretaria Permanent. També servir com a mitjà d'informació sobre el contingut de la Carta, els seus antecedents i el seu valor jurídic; centralitzar la informació sobre el nombre de ciutats signatàries i les actuacions que duen a terme per la seva aplicació efectiva i, finalment, com a mitjà de difusió i promoció de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat a tota la ciutadania en general. L'adreça és la següent: www.bcn.cat/ciutatsdretshumans

4.2. Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans

Durant l'any 2007, l'IDHC ha continuat oferint els seus serveis d'assessorament com a secretaria científica de la Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans de la Diputació de Barcelona, tal i com ha fet des de la seva creació a l'any 2003.

En particular cal destacar enguany el projecte de Carta-Agenda Mundial dels Drets Humans a la Ciutat. Aquest projecte, encapçalat per la Diputació de Barcelona, va començar al 2006, amb l'objectiu d'elaborar una agenda local de drets humans al sí de la Comissió d'Inclusió Social de l'organització Ciutats i Governos Locals Units (CGLU).

El procés d'elaboració durant el 2007 ha estat centrat en el treball del grup d'experts que han redactat un primer i un segon esborrany de Carta-Agenda. Aquest grup de treball, coordinat pel president de l'IDHC, Jaume Saura, està compost per les següents persones: Sebastián Tedeschi, coordinador del programa Americas de COHRE; Jules Patenaude, coordinador de l'ajuntament de Montreal; Davinder Lamba, director de la Coalició Habitat Internacional (HIC); Madjid Benchikh, professor de la Universitat Cergy-Pontoise; Nicholas You, conseller de planificació estratègica de UN-Habitat; Andre Frankovits, ex director del Consell de Drets Humans d'Austràlia; i Monique Chemillier-Gendreau, professora de la Universitat Paris VII.

A l'últim Congrés Mundial del CGLU, celebrat a Jeju, Corea del Sud, a l'octubre de 2007, la Diputació de Barcelona va signar un conveni de traspàs amb l'ajuntament de Nantes, pel qual el projecte Carta-Agenda passava, en la seva segona fase, al Secretariat Permanent de Drets Humans i Governos Locals, amb seu a la ciutat francesa. El paper de l'IDHC dintre aquesta nova estructura s'haurà de decidir durant el 2008.

4.3. Drets humans i construcció de la pau

Aquest apartat de construcció de pau i drets humans es centra bàsicament en l'assessorament fet a l'Oficina de Promoció de Pau i Drets Humans de la Generalitat de Catalunya.

D'aquesta manera s'ha donat assessorament respecte dels següents temes:

- Preparació del Pla d'acció de legislatura en l'àmbit dels drets humans: encàrrec i coordinació dels dictàmens de quatre experts; estudi i anàlisi de les diferents versions del Pla;
- Assessoria sobre el futur disseny del mecanisme català de prevenció de la tortura;
- Assessoria en la preparació d'un projecte de col·laboració entre l'Oficina i el UN Staff College de Torí; i
- Assessoria en la preparació de la convocatòria de subvencions en drets humans.

En el desenvolupament d'activitats concretes que l'Oficina ha impulsat, l'IDHC ha participat, entre d'altres, i molt destacadament, en el disseny del I Premi de Recerca en Drets Humans. Jaume Saura ha estat membre del jurat i va participar en l'acte de lliurament el 10 de desembre.

4.4. Constitució de les associacions de joves llatins

L'IDHC, a petició de l'Ajuntament de Barcelona, va participar activament en el procés de constitució en associacions culturals dels grups de Latin Kings i Ñetas de la ciutat de Barcelona, durant els anys 2006 i 2007.

Des de l'IDHC s'ha treballat conjuntament amb els nois i noies dels grups llatins per tal d'assessorar-los en el seu procés d'inscripció al registre d'associacions de la Generalitat de Catalunya, especialment en l'aspecte jurídic i legal del procés, però també com a suport social de la seva iniciativa.

Després d'un any i mig de treball, desenvolupant una metodologia de feina conjunta i mantenint més de 10 trobades amb els membres de l'organització, els Estatuts de l'Associació de Ñetas de Catalunya van ser presentats al Departament de Justícia al febrer de 2007, i van ser finalment aprovats al març d'aquell any.

5. FORMACIÓ EN DRETS HUMANS

La formació és un dels instruments més bàsics i fonamentals en la defensa i divulgació dels Drets Humans. Aquesta convicció ha portat l'IDHC a centrar-se en aspectes formatius a tres nivells:

- Formació acadèmica específica en drets humans. En aquesta línia, es continua amb el Curs anual de Drets Humans que al 2007 ha celebrat la seva XXV edició.
- Cursos i seminaris dirigits a professionals sobre aspectes concrets i sectorials dels drets humans. Durant el 2007 es va celebrar dos cursos dirigits a cooperants catalans i els seminaris dedicats monogràficament a alguns dels drets recollits a la Carta de Drets Humans Emergents.
- Intercanvi de persones en procés de formació, amb l'objectiu de fomentar la professionalització en el camp dels drets humans i potenciar l'intercanvi d'experiències professionals. En aquest sentit, es faciliten diferents beques d'estada i pràctiques a organismes nacionals i internacionals que treballen pels drets humans com el Consell d'Europa, l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans i el Síndic de Greuges de Catalunya. Altres beques han estat de formació a instituts i universitats internacionals, com a la Abo Akademi i a l'Instituto Interamericano de Derechos Humanos. També es proporcionen pràctiques a la seu de l'IDHC a Barcelona.
- La participació en cursos organitzats per altres entitats també ha estat un dels nostres eixos de treball.

Paral·lelament a les activitats formatives que organitzem, és creixent la demanda d'altres institucions per què algun membre de l'IDHC participi com a docent en activitats externes.

5.1. Cursos i Seminaris

5.1.1. XXV Curs de Drets Humans 2007

El curs de Drets Humans, que s'imparteix anualment, és un curs dirigit a estudiants de ciències jurídiques, econòmiques i socials, funcionaris, cossos i forces de seguretat, juristes, assistents socials, economistes i tots aquells professionals relacionats amb aquesta matèria. Les sessions són impartides per professors de reconegut prestigi tant nacional com internacional. Durant el curs, es fa un control d'assistència i una vegada finalitzat es lliura un diploma d'assistència i aprofitament als alumnes que hagin complert els requisits establerts per l'organització.

L'IDHC ha celebrat la XXV edició del seu Curs de Drets Humans, que enguany s'ha impartit del 5 al 23 de març de 2007, a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC). El director del curs ha estat David Bondia i les coordinadores Maria Campuzano i Luciana Coconi.

La inauguració del Curs va estar a càrrec del senyor David Minoves, director general de Cooperació al desenvolupament i Acció Humanitària, de la senyora Maria Teresa Aragonés i Perales, directora de l'EAPC, i el senyor Jaume Saura, president de l'IDHC. La conferència inaugural va ser impartida pel senyor José Manuel Bandrés, magistrat del Tribunal Suprem, Eugeni Gay Montalvo, magistrat del Tribunal Constitucional i Josep Verde i Aldea, ex-vicepresident del Parlament Europeu, tots tres anteriors presidents de l'IDHC, i va versar sobre la lluita pels drets humans dels últims 25 anys.

La cloenda del Curs va estar a càrrec del senyor Carles Ramió i Matas, director de l'EAPC, i el senyor David Bondia, director de l'IDHC. La conferència de cloenda va ser impartida pel senyor Christos Giakoumopoulos, Director de la DG I de Drets Humans del Consell d'Europa, i va versar sobre el Consell d'Europa davant els vols de la CIA. Com sempre, el curs està reconegut pel Consell d'Europa.

Les conferències al llarg del Curs han estat impartides per professors i professionals de reconegut prestigi tant nacional com internacional, com són: Montserrat Enrich-Mas (jurista del Tribunal Europeu de Drets Humans), José Antonio Martín Pallín (magistrat del Tribunal Suprem), Carlos Jiménez Villarejo (ex fiscal Cap de la Fiscalia Especial Anticorrupció), David Bondia (professor de dret internacional públic de la UB i director de l'IDHC), Albert Batlle (secretari de Serveis Penitenciàris, Rehabilitació i Justícia Juvenil), Begoña Serra (advocada), Manuel Miranda Estrampes (Escola Judicial), Montserrat Pous (periodista), Fátima Ahmed (Associació Ibn Batuta), Begoña Sánchez (SOS Racisme), Carles Solà (director del programa "Tot un món" –TV3-), Magdalena Martín (professora de DIP a la Universitat de Màlaga), Àgata Sol (Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat) Fernando Fernández-Arias (director de la Oficina de Drets Humans del MAE), Miguel Angel Lombardo (AECI), Laura Díez (adjunta al Síndic de Greuges), Joaquín Alcaide (professor de DIP a la Universitat de Sevilla), Abdellah Moussehad (Associació Marroquina de Drets Humans), Jan Kleijssen (director de la DG II del Consell d'Europa), José Manuel Fresno García (Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància), Manuel Lezertua (director de l'Oficina del Comissari de Drets Humans), Álvaro Gil Robles (ex-Comissari de Drets Humans), Guillem Cano (jurista del TEDH) i Josep Casadevall (jutge del Tribunal Europeu de Drets Humans).

Durant el Curs es van fer, com sempre, visites voluntàries al Parlament de Catalunya, al Síndic de Greuges de Catalunya i a l'Oficina per la No Discriminació de l'Ajuntament de Barcelona.

Al Curs han assistit 83 alumnes, amb un bon nombre d'estudiants internacionals. Al Curs s'ha fet un control d'assistència i al final s'ha lliurat un diploma d'assistència i aprofitament als alumnes que han complert els requisits establerts per l'organització. Als alumnes se'ls va passar un qüestionari per què valoressin el Curs i els resultats han estat molt positius, amb un grau de satisfacció (tant dels continguts, com dels ponents i dels materials) força elevat.

El Curs ha tingut 40 hores lectives i va comptar amb crèdits de lliure elecció:

- Universitat de Barcelona (4 crèdits)
- Universitat Autònoma de Barcelona (2'5 crèdits)
- Universitat Pompeu Fabra (2 crèdits)
- Universitat Internacional de Catalunya (2 crèdits)
- Universitat Oberta de Catalunya (2 crèdits)

Com cada any, l'IDHC dóna l'oportunitat, a les persones interessades, d'optar a una de les nostres beques de formació. Els requisits són la presentació d'un treball vinculat al lloc d'estada escollit, que al 2007 van ser:

- Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans a Ginebra (1 beca d'estada de 3 mesos)
- Consell d'Europa a Estrasburg (5 beques d'estada de 15 dies)
- Síndic de Greuges de Catalunya (1 beca de pràctiques de 6 mesos)

L'explicació d'aquestes beques i els guanyadors es troben a l'apartat 5.2.

5.1.2. II Curs Drets Humans a Girona

En col·laboració amb la Universitat de Girona i amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), l'IDHC va organitzar el II Curs Drets Humans a Girona. El curs es va impartir a la Universitat de Girona els dimecres i divendres del 5 d'octubre al 16 de novembre, i suposa un esforç per part de l'IDHC per impartir els seus cursos de drets humans pel territori de Catalunya.

La conferència inaugural "El Consell d'Europa i el Conveni Europeu de Drets Humans" va ser impartida per Ramon Paniagua, catedràtic de dret internacional públic de la Universitat de Girona, i va emmarcar el desenvolupament posterior del curs, centrat en el sistema europeu de protecció dels drets humans. Destaquem en aquesta memòria la intervenció d'Alfonso de Salas, cap de divisió de la Direcció General de Drets Humans del Consell d'Europa, i la cloenda a càrrec de José Antonio Pastor Ridruejo, catedràtic de la Universitat Complutense de Madrid i ex-jutge del TEDH.

5.1.3 II i III Curs de Formació en Drets Humans per a cooperants

La cooperació al desenvolupament és, cada cop més, una eina professionalitzada que es caracteritza per la bona preparació dels cooperants i per l'especialització dels projectes desenvolupats. Els drets humans, com a eix transversal d'aquesta política de cooperació, han de servir de guia de comportament i assentar les línies d'actuació de tots els actors involucrats.

És aquesta la raó per la qual l'IDHC va decidir al 2006 començar a impartir aquest curs de formació en drets humans específicament adreçat als cooperants, sota el títol: "Humanització del dret internacional", i dividit en tres blocs: dret internacional dels drets humans, dret internacional penal i dret internacional humanitari.

Durant l'any 2007 s'han realitzat dues edicions, una al mes de gener, coordinada per la Luciana Coconi, i altra a l'octubre, coordinada per l'Anais Franquesa, i amb la participació de 22 persones per edició. El criteri que es va tenir en compte per a realitzar la selecció fou el de prioritzar aquelles persones que treballaven en cooperació, ja sigui en ONGs locals, treball en el terreny o gestió de projectes. Des del començament es va considerar que era millor un grup reduït d'alumnes, per poder treballar amb ells d'una manera més personal i propera.

El curs s'ha desenvolupat en sessions teòriques i pràctiques:

- Classes teòriques a càrrec de professors de la Universitat de Barcelona, i de membres de l'Institut de Drets Humans de Catalunya, on s'ha estudiat i analitzat la normativa internacional en l'àmbit dels drets humans, del dret humanitari i del dret internacional penal;
- Sessions a càrrec de membres d'ONG i de personal especialitzat; i
- Taller pràctic on s'ha treballat, d'acord als coneixements prèviament adquirits, en la resolució de conflictes reals, en els que incideixi l'aplicació del dret internacional dels drets humans, el dret humanitari i el dret internacional penal, amb l'estudi de 7 casos pràctics.

5.1.4. VII Simposi Renda Bàsica: un dret humà emergent

L'IDHC, conjuntament amb la Xarxa Renda Bàsica (XRB), va organitzar el VIIè Simposi de la Renda Bàsica: un dret humà emergent, que es va celebrar al Col·legi d'Advocats de Barcelona el 22 i 23 de novembre de 2007, gràcies al suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) i la Regidoria de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona.

L'esdeveniment ha estat fruit de l'estreta col·laboració que manté l'IDHC amb la XRB des de l'any 2004, quan, al marc del Fòrum de les Cultures Barcelona-2004, va tenir lloc el diàleg "Drets humans, necessitats emergents i nous compromisos". En aquest es va aprovar el Projecte de Carta de Drets Humans Emergents, que reconeix el dret a una renda bàsica universal. Des de llavors, l'IDHC i la XRB han organitzat anualment un seminari sobre la renda bàsica amb l'objectiu de donar a conèixer aquesta innovadora eina i de profunditzar en la seva legitimació política, jurídica i social, així com en les seves possibilitats reals d'implantació.

Al 2007, el simposi que realitza anualment la XRB es va presentar com la plataforma més indicada per promoure el debat públic, obert i transparent entre els experts acadèmics i polítics. Una plataforma que, al mateix temps, fomenta l'estudi i l'interès sobre la renda bàsica i contribueix a la seva difusió a la societat.

El Simposi es va organitzar en taules paral·leles de discussió. Es va obrir un període de recepció de ponències, que va ser ben acollit, sobre tot per la comunitat acadèmica i associativa que treballa diferents eines de benestar social. Finalment, 36 van ser la ponències acceptades que es van distribuir en set taules rodones, en les que es van analitzar i discutir els beneficis i perjudicis de la implementació de la renda bàsica en diferents situacions (mercat laboral, dones, immigració, garantia de drets humans...) així com la seva justificació normativa i la seva viabilitat econòmica.

Com inauguració i cloenda es van celebrar dues sessions plenàries amb un gran contingut polític. A ambdues reunions van assistir representats polítics de diferent signe polític de l'àmbit local, autonòmic i nacional que van exposar com les respectives administracions estan treballant en diferents programes socials i quin seria el camí a seguir per introduir una eina com la renda bàsica a l'agenda política. Si bé a l'actualitat no s'ha assumit per cap administració, al Congrés dels Diputats està pendent d'iniciar-se una subcomissió per tractar aquesta proposta.

El Simposi va tenir una gran acollida de públic, doncs va contar amb més d'un centenar d'assistents. Entre aquests, destaquen els estudiants universitaris que van presentar assaigs sobre algú dels temes tractats durant les sessions, requisit imprescindible per a obtenir el certificat d'aprofitament. El Simposi va contar amb el reconeixement de dos crèdits de lliure elecció de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Pompeu Fabra.

Dins del marc del Simposi s'atorgarà al 2008 un premi a la millor ponència presentada per autors i autores menors de 30 anys. A més, s'editarà un llibre amb les 10 millors ponències.

5.2. Intercanvi de persones en procés de formació

5.2.1. Beca de formació a l'Institut de Drets Humans de la Universitat Abo Akademi

L'IDHC va oferir una beca d'ajuda per a poder assistir al curs "Reptes del Dret Internacional Humanitari" que va organitzar l'Institut de Drets Humans de la Universitat Abo Akademi de Finlàndia durant el mes de novembre de 2007.

Estel·la Pareja, tècnica de projectes de l'IDHC, va participar en aquest curs que tenia com a objectiu estudiar amb profunditat els reptes que ha d'afrontar el dret internacional humanitari. Aquest no dóna resposta, o la resposta que dóna no és plenament satisfactòria, a les noves situacions derivades de l'evolució de l'Estat- Nació, de la comunitat internacional i dels avenços tecnològics en matèria d'armaments i material militar que han modificat substancialment la forma de fer la guerra. Principalment hi ha hagut un canvi substancial pel que fa als actors, n'han aparegut de nous, a les tipologies de conflictes armats, superant les guerres entre estats i en quan a les amenaces, apareixent el concepte d'amenaça global. Tots aquests canvis demanen respostes que fins ara el dret humanitari no ha sabut adreçar.

La beca per al curs s'emmarca dins de la línia d'actuació de l'IDHC sobre el procés de formació de professionals vinculats als drets humans, per a l'intercanvi d'experiències i l'establiment de contactes amb altres realitats tant europees com mundials.

Com a seguiment del curs, professionals i professors de l'Institut de Drets Humans de l'Abo Akademi, visitaran Barcelona en propers cursos organitzats per l'IDHC, per tal d'enfortir l'intercanvi d'experiències i pràctiques.

5.2.2. Beca de formació a l'Instituto Interamericano de Drets Humans

L'IDHC va oferir una beca d'ajuda per a poder assistir al "XXV Curso Interdisciplinario en Derechos Humanos: Sistema Interamericano de protección de Derechos Humanos", que va organitzar l'Instituto Interamericano de Derechos Humanos, a San José de Costa Rica del 9 al 20 de juliol de 2007.

Maria Campuzano, tècnica de projectes de l'IDHC, va participar en aquest curs que tenia com a objectiu donar a conèixer el sistema interamericà de drets humans a través de l'anàlisi de la seva història i les perspectives de futur d'aquest. Els participants que integraven el curs formaven part d'organitzacions de la societat civil i institucions públiques del continent Americà amb l'objectiu de capacitar-los dins del sistema interamericà i establir vincles entre els

participants, l'IIDH i altres institucions per enfortir xarxes nacionals i regionals compromeses amb la promoció i defensa dels drets humans.

La beca per al curs s'emmarca dins de la línia d'actuació de l'IDHC sobre el procés de formació de professionals del dret i la justícia, per a l'intercanvi d'experiències i l'establiment de contactes amb altres realitats. Amb aquestes beques volem també formar a tota una sèrie de professionals que poden donar suport puntual a activitats de l'IDHC, ja sigui en la seva planificació com en la seva execució.

Com a seguiment del curs, professionals i professors de l'Institut Interamericà, visitaran Barcelona en propers cursos organitzats per l'IDHC, per tal d'enfortir l'intercanvi d'experiències i pràctiques.

5.2.3. Beques d'estada al Consell d'Europa a Estrasburg

Entre els alumnes del Curs Drets Humans que presenten un treball, avaluat per la direcció del Curs, sobre el Consell d'Europa, les seves institucions i els mecanismes de protecció dels drets humans, es concedeixen 5 beques. Aquestes consisteixen en una estada de 15 dies a Estrasburg, en la seu del Consell d'Europa durant el mes de setembre, coincidint amb la reunió de l'Assemblea Parlamentària.

Al 2007, l'estada es va dur a terme des del 23 de setembre fins el 7 d'octubre, i la beca va comprendre el desplaçament, l'allotjament i la borsa de viatge per als següents cinc becaris: Eva Garcia, Òscar Serrano, Iván Manzano, Luís Castellví i Natàlia Pereira.

Amb l'objectiu d'oferir una perspectiva global i àmplia de la institució, les persones amb les quals els becaris van mantenir trobades van ser: Elena Jurado, que treballa en la protecció de les minories nacionals, Ramón Prieto, que treballa en la Carta Social Europea, Krzysztof Zyman, cooperació i legislació en drets humans, Alfred Sixto, Assemblea Parlamentària, Hanno Hartig, minories i igualtat, Josep Casadevall, jutge del Tribunal Europeu de Drets Humans, Alfonso de Salas, cooperació intergovernamental en drets humans, Santiago Quesada, Cort Europea de Drets Humans, Montserrat Enrich-Mas, Tribunal Europeu de Drets Humans, Manuel Lezertua, oficina del Comissari europeu de Drets Humans, Javier Borrego, jutge del Tribunal Europeu de Drets Humans, Elda Moreno, programa "Construir una Europa per i amb els infants", Agnieszka Szklanna, servei de execució de les sentències del Tribunal Europeu de Drets Humans, Franziska Klopper, divisió dels mitjans de comunicació, i Claudia Lam, Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància.

Finalitzada l'estada, els becaris van presentar un informe sobre les seves experiències al Consell d'Europa. D'aquests es van extreure valoracions molt positives i el que més els va impressionar van ser les entrevistes en les que afirmen que han pogut conèixer què és el que hi ha darrera de les institucions internacionals i dels seus funcionaris.

5.2.4. Beca a l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans a Ginebra

Cada any, entre els post-graduats matriculats al Curs Drets Humans que presenten un treball d'investigació sobre la protecció internacional dels drets humans i la funció de les Nacions Unides en aquesta matèria, es concedeix una beca d'estada de tres mesos a l'Oficina de l'Alt Comissionat pels Drets Humans de les Nacions Unides a Ginebra.

La beca consisteix en un stage, a l'Oficina de l'Alt Comissionat pels Drets Humans de les Nacions Unides a Ginebra, incorporant-se al programa de persones en pràctiques de formació que ofereix aquesta institució, recolzant un programa o projecte específic.

En l'edició 2006, la beneficiària de la beca ha estat Vanessa Villalibre, amb el treball amb el treball "Lucha contra el terrorismo y Derechos Humanos en el marco de las Naciones Unidas". La seva estada ha sigut de gener a març de 2007 a la Unitat del Procediment 1503 en el marc del Consell de Drets Humans.

La valoració feta per la becada és molt positiva ja que l'experiència li ha permès realitzar una recerca força avançada en temes molt actuals i pràctics en matèria de protecció dels drets humans. Així mateix, l'estada a Ginebra, en un ambient tan internacional, ha estat un dels aspectes més enriquidors de la beca.

En l'edició 2007 la beca ha recaigut en Sebastián Salvador, amb el treball "El dret a l'habitatge i el mercat immobiliari a Espanya". La seva estada a l'Oficina de l'Alt Comissionat pels Drets Humans de les Nacions Unides a Ginebra està prevista per al primer trimestre de 2008.

5.3. Pràctiques a la seu de l'IDHC

Les modalitats de pràctiques a l'IDHC són variades i tenen com a objectiu la formació d'estudiants i la capacitació de professionals dels drets humans per a la seva inserció al mercat laboral.

Durant l'any 2007, l'IDHC ha desenvolupat els següents programes de pràctiques:

- Beca Leonardo: després de signar un conveni amb la Universitat de Xipre, que es suma al que tenim amb la Universitat Tor Vergara de Roma, per a realitzar unes pràctiques professionals a l'IDHC, a través del programa europeu "Leonardo", vam rebre a l'alumna en pràctiques Nicolina Karaolia. Les seves pràctiques es van centrar en el recolzament al projecte "Carta de Drets Humans Emergents" i es van desenvolupar entre març i juny de 2007.
- Institut de Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI): a l'octubre de 2007 es va incorporar a l'equip de l'IDHC Ana Garcia Juanatey, estudiant Mestratge d'Estudis Internacionals de l'IBEI que realitzarà les seves pràctiques durant 6 mesos, també en el marc del projecte "Carta de Drets Humans Emergents"
- Programa "dret al Dret" de la Universitat de Barcelona: entre els mesos de febrer i juny vam comptar amb la col·laboració de Sissy Manrique de Lara, que es va encarregar de donar suport a les diverses activitats formatives de l'IDHC, i va passar a ser voluntària de l'IDHC fins a setembre. Des d'octubre està incorporada Raquel Lozano, col·laborant en el projecte Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat. Volem destacar la tasca realitzada per Anais Franquesa, becària de l'IDHC des de setembre de 2006 fins a novembre de 2007, en tots els projectes i activitats en les quals ha participat.

5.4. Participació en altres cursos i jornades

Membres de la Junta Directiva i personal tècnic de l'IDHC han participat en diferents cursos i seminaris de formació organitzats per altres entitats o administracions. Hi destaquem ara els més rellevants:

- Curs Internacional de Drets Humans de la Loyola Law School: impartit per el president Jaume Saura durant els mes de juliol a la Universitat per la Pau de l'ONU a Costa Rica.
- III Curs de Drets Econòmics, Socials i Culturals organitzat per l'Observatori DESC: Jaume Saura i David Bondia van participar en dues sessions del curs al mes d'octubre: "Àmbit internacional de protecció dels drets socials" i "Àmbit regional de protecció dels drets socials".
- V Jornades sobre la reforma de Nacions Unides organitzades per ANUE i la Universitat de Lleida: el director David Bondia va participar el 7 de novembre amb la conferència "La progressivitat en l'aplicació de sancions per part del Consell de Seguretat: de les sancions econòmiques a les sancions militars"
- IV Jornada sobre Seguretat i Defensa organitzada per la Universitat de Barcelona amb el recolzament del Ministeri de Defensa i coordinada per Helena Torroja, el dia 19 de

novembre. Les intervencions de Jaume Saura i David Bondia van estar centrades en la privatització de la guerra i la seguretat i les seves conseqüències sobre els drets humans i l'ajuda humanitària internacional.

6. FOMENT I PARTICIPACIÓ EN XARXES I PRESÈNCIA INTERNACIONAL

En el treball diari de l'IDHC, la col·laboració amb altres entitats i el treball en xarxa són essencials per a la consecució dels nostres objectius, i per a multiplicar esforços i resultats en la nostra tasca de promoció, sensibilització i protecció dels drets humans. És per això que l'IDHC fomenta i participa en diverses xarxes, federacions i entitats de segon grau, tant de l'àmbit català com internacional.

6.1. Associacionisme i participació

6.1.1. Federació Catalana d'ONG pels Drets Humans

Al llarg de 2007, com a vocal de la Junta, l'IDHC ha participat activament en les següents activitats de la Federació:

- Participació i coordinació, conjuntament amb el representant d'ANUE, de la comissió d'Educació que durant el 2007 ha desenvolupat un projecte d'anàlisi i recerca sobre la situació de l'educació formal i no formal en drets humans, realitzada per les entitats de Catalunya, i que veurà la llum durant el 2008;
- Organització, conjuntament amb la secretaria tècnica de la Federació i amb el centre promotor d'APS (Aprentatge i Servei) de la Fundació Jaume Bofill, d'una jornada sobre APS i drets humans el 27 d'abril, tot el dia, a Can Bordoï. L'objectiu d'aquesta jornada va ser el de mostrar aquesta metodologia de treball a les entitats federades que realitzen projectes d'educació en drets humans;
- Participació en la jornada de treball de juny, per tal de preparar les activitats i projectes dels propers mesos;
- Festes de la Mercè: membres de l'IDHC hi van col·laborar en la paredeta que tots els anys hi col·loca la Federació;
- Participació en les jornades de commemoració del Dia dels Drets Humans, sobre l'elaboració d'un codi ètic per a les entitats federades;
- Assistència a reunions de caràcter institucional amb representants polítics i altres entitats cíviques de Catalunya com a representant de la Junta; i
- Preparació de les activitats i campanyes pel pròxim any, com el 60é aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans.

Des del trasllat de la Federació a la nova seu del carrer Tàpies, compartida amb les altres dues Federacions, al 2006, l'IDHC ha multiplicat les activitats i actes realitzats en aquell indret, potenciant d'aquesta manera l'utilització social de la seu de la Federació.

6.1.2. Federación de Asociaciones para la Defensa y Promoción de los Derechos Humanos

L'IDHC forma part de la Federación de Asociaciones para la Defensa y Promoción de los Derechos Humanos, amb seu a Madrid. La Federació té un Estatut Consultiu Especial davant l'ECOSOC de les Nacions Unides, i és gràcies a aquests estatut que realitzem les visites al Consell de Drets Humans a Ginebra que s'expliquen més endavant, a l'epígraf 6.2.

Durant el 2007 hem acudit a les diferents convocatòries d'assemblees i reunions de la Federació, amb la finalitat de col·laborar amb diferents projectes, entre els que destaquem la participació en la Xarxa EuroMediterrània de Drets Humans (veure epígraf 6.1.3.)

6.1.3. Xarxa Euromediterrània de Drets Humans

Dos membres participen a dos grups de treball de la Xarxa Euromediterrània de Drets Humans: David Bondia, en el grup de Palestina i Maria Dolors Balibrea en el grup de Justícia.

L'objectiu del grup de treball sobre Justícia és promoure la independència i imparcialitat dels sistemes judicials en la regió euromediterrània. Amb aquesta finalitat Maria Dolors Balibrea va assistir a la reunió del grup de treball que va tenir lloc a Paris els dies 7 i 8 de setembre de 2007.

A més a més, l'IDHC va col·laborar amb l'entitat Sodepau en la preparació de la roda de premsa que va tenir lloc el 30 de novembre per tal de donar a conèixer el cas de Mohamed Samraoui. El Sr. Samraoui, activista i refugiat polític algerí a Alemanya, va ser detingut a Espanya per una ordre d'extradició emesa pel govern d'Algèria amb al·legacions d'activitats terroristes. Samraoui és un conegut opositor del govern i es troba protegit pel seu estatut de refugiat polític. Des de l'IDHC, i com a petició de la Xarxa Euromediterrània, vam voler denunciar aquesta situació d'abús que va desembocar amb la fugida del sr. Samraoui a Alemanya, després del termini dictaminat pel jutge per contestar al requeriment d'Algèria.

Pel que fa al grup de treball sobre Palestina els seus objectius són fonamentalment promoure i protegir els drets humans dels palestins dins dels Territoris Ocupats i en els països que han acollit als refugiats. Per assolir aquests objectius, David Bondia es va reunir amb la resta de membres del grup de treball a Berlin els dies 23 i 24 de febrer. En aquesta reunió es va aprovar

l'informe final sobre la situació dels drets humans als territoris ocupats que ha estat presentat a Brussel·les.

Els dies 20 i 21 d'abril va tenir lloc a Rabat, Marroc, una reunió de l'Associació Marroquina pels Drets Humans, membre de la Xarxa Euromediterrània. David Bondia, director de l'IDHC, va ser convidat com a expert de la Xarxa. L'objectiu de la reunió era assistir com a observador al Congrés de l'Associació Marroquina pels Drets Humans així com participar com a convidat a l'acte de creació de la Associació Àrab pels Drets Humans.

6.1.4. Xarxa 18 de Desembre-Catalunya

La Xarxa 18 de Desembre-Catalunya es va crear el 18 de desembre de 2002 i des de llavors és un espai de trobada, diàleg i reunió, de caràcter horitzontal, sense lideratge de persones ni organitzacions, informal, oberta i plural, per a intercanviar i fer circular la informació, propostes i punts de vista sobre els processos migratoris en la seva totalitat. L'IDHC forma part de la Xarxa des del 2003.

Les activitats de la Xarxa durant el 2007 han estat, bàsicament, dues:

- Proposta a la Secretaria per a la Immigració de l'organització d'unes Jornades d'estudi i reflexió sobre la ratificació i implementació a l'Estat espanyol de la Convenció Internacional de les Nacions Unides sobre la Protecció dels Drets de Tots els Treballadors Migratoris i de les seves Famílies. La Secretaria acceptà la proposta, la va modificar (de dos dies a un de sol) i es va preveure la Jornada pel dilluns 17 de desembre. Per problemes d'organització es trasllada al 2008.
- Organització d'un acte conjunt entre la Generalitat de Catalunya (Secretaria per a la Immigració), Ajuntament de Barcelona (Consell Municipal d'Immigració) i la Xarxa 18 de Desembre – Catalunya, el diumenge 16 de desembre al Palau de la Generalitat per a celebrar el Dia Internacional del Migrant.

6.1.5. Xarxa de docència i investigació en drets humans

El dies 13 i 14 de desembre va tenir lloc la II Trobada "Investigació i Docència Universitària sobre Drets Humans" organitzat per la Universitat Jaume I de Castelló. Aquesta trobada era de seguiment després de la de València de l'any 2006.

A la trobada van assistir prop de 20 instituts, departaments universitaris i associacions que treballen sobre els drets humans i es va acordar continuar amb els esforços per formar una

xarxa de docència i investigació en drets humans que no ha estat possible durant el present any.

6.1.6. Coordinadora Catalana per a la prevenció de la tortura

L'IDHC forma part de la Coordinadora Catalana per a la prevenció de la tortura i de la Coordinadora Estatal. Com a membres de la Coordinadora vàrem assistir a set reunions de treball (entre l'abril i el desembre) en les que es van concretar les següents activitats:

- acte amb Francisco Mugnolo, síndic penitenciari de l'Argentina al Col·legi d'Advocats de Barcelona (27 d'abril);
- presentació de l'informe anual de la Coordinadora a l'Ateneu Barcelonès (23 de maig);
- la Coordinadora a nivell estatal va presentar una carta oberta al President del Govern espanyol (22 de juny) exigint la creació immediata i la posada en marxa dels mecanismes per la prevenció de la tortura que preveu el Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura, al complir-se el termini previst per la seva implementació. La Coordinadora va denunciar la falta de voluntat política del Govern per complir amb el compromís adquirit al ratificar el Protocol, i al mateix temps, ha reiterat la seva postura al voltant dels mecanismes de prevenció, que han de ser de nou disseny, realment independents dels poders de l'Estat i integrats per persones que compten amb capacitat i coneixements professionals reconeguts i demostrats i un compromís ferm en matèria de drets humans. D'aquesta manera, doncs, s'exclou el nomenament del Defensor del Poble per assumir aquesta funció;
- comunicat pel Dia Internacional de la Víctima de la Tortura (26 de juny);
- cartes a la Consellera de Justícia (Montserrat Tura), al Secretari de Serveis Penitenciaris (Albert Batlle) i al Síndic de Greuges (Rafael Ribó) relatives a la negativa de la Secretaria de Serveis Penitenciaris a permetre les visites de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (OSPDH) a petició d'alguns presos de Can Brians (16 de juliol); i
- reunions amb membres del Comitè per la Prevenció de la Tortura del Consell d'Europa a Madrid, Barcelona i Estrasburg.

La Coordinadora està a l'espera de rebre resposta a la seva sol·licitud per a comparèixer davant de la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana del Parlament de Catalunya i, a nivell estatal, segueix assistint a les reunions entre l'administració i la societat civil per a la implantació del Protocol i el Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura a Madrid. Sobre aquest respecte, la Coordinadora està confeccionant un Informe sobre el paper dels ombudsmen a l'Estat espanyol en relació a la prevenció de la tortura.

6.2. Consell de Drets Humans de les Nacions Unides

Com a membres de la Federación de Asociaciones de Defensa y Promoción de los Derechos Humanos, amb Estatut Consultiu Especial davant l'ECOSOC, l'IDHC porta participant en qualitat d'observadors a les sessions de l'extinta Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides a Ginebra des de fa 11 anys, i a partir de 2006, amb la creació del nou Consell de Drets Humans, l'IDHC hi ha continuat assistint.

Durant el 2007, membres de l'IDHC s'han desplaçat a les següents sessions del Consell:

- Quart període de sessions del 12 al 30 de març.
- Primera part del sisè període de sessions del 18 al 30 de setembre
- Segona part del sisè període de sessions del 10 al 14 de desembre

En aquestes participacions, els objectius de l'IDHC han estat:

- Comprovar els canvis que s'han introduït al nou Consell de Drets Humans respecte la antiga Comissió;
- Seguiment de les discussions al Ple de les comunicacions escrites que la Federación va presentar;
- Establiment de contactes i intercanvis d'impressions amb Relators Especials, missions permanents i ONG's;
- Participació en els actes paral·lels organitzats per les missions permanents i diverses ONG's; i
- Reunió de les ONG's assistents al Consell convocada per la CONGO, amb l'assistència d'una representant de l'oficina d'enllaç amb ONG's del Consell, per a debatre i intercanviar impressions sobre la participació de les ONG's dins el diàleg interactiu sobre els procediments especials temàtics.

L'IDHC va elaborar, com sempre, un informe de cadascuna de les sessions per a la Federación de Asociaciones de Defensa y Promoción de los Derechos Humanos.

6.3. Sessions de treball amb la Direcció General de Drets Humans del Consell d'Europa

Durant el 3 i el 4 d'octubre de 2007, Aïda Guillén i Agueda Mera van reunir-se amb Phillipe Boillart, Director General de Drets Humans, i amb responsables d'altres àrees del Consell d'Europa per tal de concretar la participació del Consell en el XXVI Curs de Drets Humans de l'IDHC, i discutir noves línies de col·laboració entre ambdues institucions.

La visita va coincidir amb l'estada dels becaris de l'IDHC i amb les sessions de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.

6.4. Participació a Fòrums Internacionals

6.4.1. Fòrum Social Mundial

El 21 de gener de 2007 l'IDHC, amb la col·laboració de la Lliga dels Drets dels Pobles, va organitzar el taller Seguretat Humana: el Dret Humà a la Terra i a l'Aigua, en el marc del Fòrum Social Mundial- Nairobi 2007.

L'objectiu del seminari era doble. Per una banda donar a conèixer la Carta de Drets Humans Emergents i, per l'altre, discutir amb organitzacions, principalment africanes, sobre la necessitat de reconèixer, protegir i reivindicar aquests drets com a drets humans a partir de les seves experiències sobre el terreny. El reconeixement d'aquests drets és bàsic per a eradicar la fam i l'extrema pobresa al món, i són els motors per al desenvolupament econòmic.

El taller es va desenvolupar en dues parts. La primera part va tenir un caràcter més teòric: es van presentar els instruments internacionals de garantia i defensa d'ambdós drets per a observar quines mancances hi ha en el règim internacional dels drets humans en aquestes matèries. Per dur a terme aquesta reflexió vam comptar amb:

- Jaume Saura, president de l'IDHC, que va desenvolupar el marc teòric del dret a l'aigua
- Rita Huybens, presidenta de la Lliga dels Drets dels Pobles, que va desenvolupar el marc teòric del dret a la terra.

La segona part del taller tenia com a objectiu contrastar les perspectives teòriques amb l'experiència pràctica de les organitzacions africanes que treballen sobre el terreny aquestes qüestions. Vam comptar amb la col·laboració de:

- Priscilla Nzamalu, directora executiva de Network for Ecofarming in Africa (NECOFA) Kenya;
- J.Ngugi Mutura, director executiu de Sustainable Agriculture Community Development Programme (SACDEP- KENYA)
- Julius Muchemi, director executiu de Environmental Research Mapping and Information Systems in Africa (ERMIS AFRICA), membre de International Land Coalition;
- Navy Simukonda, director executiu de Transkei Land Service Organisation (TRALSO), Sud Àfrica, membre de International Land Coalition; i

- Nancy Rapado, coordinadora de Programes de Volunteers for Africa, membre de International Land Coalition.

Un cop analitzada la pràctica i la teoria vam presentar la Carta de Drets Humans Emergents com una proposta de la societat civil global per a donar resposta al reconeixement i protecció d'aquests drets. I vam discutir les aportacions que en aquest sentit ofereix aquest instrument amb les 50 persones assistents al seminari.

L'IDHC va ser convidat a assistir i participar a altres taules rodones i conferències. Jaume Saura va participar en una taula rodona "Western Sahara: Last Colony of Africa" en la que des de diferents perspectives es va analitzar la situació del Sàhara Occidental. David Bondia va participar en una taula rodona sobre drets humans i immigració organitzada per la Fundació Nous Horitzons.

6.4.2. Fòrum Universal de les Cultures Monterrey - 2007

Entre els dies 30 d'octubre i 4 de novembre es va celebrar el diàleg "Governabilitat i participació. Drets Humans i Justícia" en el marc del Fòrum Universal de les Cultures Monterrey 2007. Aquest diàleg, organitzat per la Càtedra UNESCO de Drets Humans de la UNAM va comptar amb la participació de membres de l'IDHC, ja que era la continuació del diàleg "Drets humans, necessitats emergents i nous compromisos" celebrat al setembre de 2004.

L'objectiu del Diàleg de Monterrey va ser, entre d'altres, l'adopció del text final de la Carta de Drets Humans Emergents, després dels tres anys transcorreguts de procés participatiu (veure apartat 3.3.).

Tant el president, Jaume Saura, com el president d'honor José Manuel Bandrés, van participar en diversos debats i taules rodones sobre el contingut de la Carta. Després de 5 dies d'intenses discussions, amb centenars d'assistents, es va decidir adoptar el text final per part de la direcció de diàlegs del Fòrum i la Càtedra UNESCO de Drets Humans de la UNAM. El canvi més significatiu va ser el fet que el text va passar a denominar-se Declaració de Drets Humans Emergents, donada la seva vocació universal.

A més amés, es va constituir la Xarxa Iberoamericana de Càtedres UNESCO de Drets Humans, Pau i Democràcia, xarxa que té entre els seus objectius fundacionals la promoció dels drets reconeguts a la Declaració de Drets Humans Emergents.

6.5. Participació en altres actes

L'IDHC hi participa i col·labora amb nombroses entitats i organitzacions. Destaquem les intervencions més rellevants dutes a terme durant el 2007:

- A la conferència europea "*Moldeando una Europa pacífica y democrática: la participación activa de los ciudadanos en la vida local*" que va tenir lloc a Saragossa el 31 de gener, Estel·la Pareja va presentar una ponència sobre la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat com un instrument de foment i garantia de la participació activa dels ciutadans a la vida local. L'entitat organitzadora era la xarxa europea d'autoritats locals ALDA.
- David Bondia va participar a la trobada europea "Accés a la justícia als Estats de la conca sud del Mediterrani" organitzada per l'Institut europeu de l'Administració Pública a Atenes el 14 de febrer.
- El 24 d'abril, David Bondia va intervenir en l'acte del 92é aniversari de la commemoració del genocidi armeni, acte organitzat per l'Associació Cultural Armènia de Barcelona.
- L'IDHC va col·laborar en l'organització, el 19 d'octubre, de la projecció del documental "*Un claro día de justicia*" de Ana Cacopardo i Ingrid Jaschek, sobre el judici a Miguel Etchecolatz, el ex Comissari de la Policia Bonaerense, condemnat a reclusió perpetua efectiva per crims de lesa humanitat.
- El Fòrum de Síndics Locals de Catalunya va organitzar el 25 i 26 d'octubre unes jornades de formació per als seus socis i sòcies. David Bondia va participar a la taula rodona "Seguretat, civisme i drets".
- En el marc del programa Cicle Altaveu, organitzat per Amics de la UNESCO, David Bondia va realitzar la conferència "Els rapanui: entre l'autonomia i la independència" el 15 de novembre i Maria Campuzano una altra el 22 de novembre amb el títol "Nepal: camí cap a la pau".
- Del 14 al 19 de novembre es va celebrar a Barcelona el III Congrés Mundial sobre els drets de la Infància i l'Adolescència organitzat per l'Obra Social de La Caixa i amb la col·laboració de l'IDHC.
- L'Assemblea de Cooperació per la Pau va organitzar els dies 30 de novembre i 1 de desembre les jornades "Camins de Pau: Altres veus d'Israel", on va participar David Bondia a la taula rodona sobre drets humans.
- El 14 de desembre, David Bondia va participar en el col·loqui "*Derechos Humanos en China. Olimpiadas 2008*" organitzat per Amnistia Internacional en Astúries.

7. PUBLICACIONS I INVESTIGACIONS

7.1. Els Drets Humans al segle XXI

L'IDHC ha preparat, conjuntament amb la Universitat Oberta de Catalunya i amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, la publicació d'un manual de drets humans. Es tracta d'un manual didàctic amb desenvolupament teòric de temes de drets humans, des de la perspectiva interna i internacional, i amb exercicis pràctics per tal que els estudiants i els professors que els utilitzin puguin abordar l'estudi dels drets humans d'una forma interactiva, ja sigui de forma presencial o no.

Aquest manual ha estat realitzat per professors de diverses universitats catalanes i ha sortit editat al novembre de 2007. La presentació del llibre es realitzarà durant el primer trimestre de 2008.

7.2. Sèrie Conflictes Oblidats

Durant el 2007 s'han publicat tres números de la sèrie Conflictes Oblidats: *Nepal* i *Sàhara Occidental* amb les ponències i investigacions de les jornades realitzades sobre aquests conflictes al 2006, i el de *Tibet*, jornada realitzada al maig de 2007 (veure apartat 3.4.). Totes tres publicacions han tingut un tiratge de 100 exemplars cadascuna.

Per al primer trimestre de 2008 estan planificades les edicions bilingües d'aquests tres conflictes i la del *Poble Maputxe*, referent a les jornades d'octubre de 2007.

7.3. Sèrie Carta de Drets Humans Emergents

Les publicacions referents a la Carta de Drets Humans Emergents són de dos tipus: la publicació del text de la Carta, que durant el 2007 ha tingut un tiratge de 500 exemplars, i les publicacions amb les ponències i conclusions dels distints seminaris participatius (veure apartat 3.3.2.)

Al 2007 s'han publicat els números 1 i 2 de la sèrie, referents als seminaris sobre Renda Bàsica, drets relacionats amb les biotecnologies i dret a l'aigua potable. Totes dues publicacions han tingut un tiratge de 200 exemplars.

Durant el primer trimestre de 2008 es publicaran els números 3 i 4 de la sèrie, referents als seminaris d'orientació sexual i identitat de gènere i al segon seminari sobre el dret a l'aigua potable i al sanejament. Així mateix, es publicarà una versió bilingüe del número 1 de la sèrie.

7.4. El Conveni Europeu de Drets Humans, el Tribunal d'Estrasburg i la seva jurisprudència

El març de 2007 va sortir la primera impressió del manual "El Conveni Europeu de Drets Humans, el Tribunal d'Estrasburg i la seva jurisprudència" del jutge andorrà Josep Casadevall, gràcies al suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. Aquest llibre és el primer manual sobre aquest tema escrit en català.

El llibre consta de tres parts: la primera introdueix al lector en el Consell d'Europa i en el Conveni Europeu de Drets Humans; la segona en el funcionament del Tribunal Europeu de Drets Humans; i la tercera en la jurisprudència del TEDH.

8. ACTIVITATS PER ALS SOCIS I SÒCIES

Els socis de l'IDHC han estat convocats durant el 2007 a l'Assemblea ordinària del 25 d'abril i a l'extraordinària del 8 d'octubre. Així mateix, la Junta Directiva es va reunir en dues ocasions: el 15 de gener i el 25 d'octubre.

L'IDHC manté una comunicació constant amb el seus socis, que s'ha incrementat en els darrers anys gràcies a l'ús de les noves tecnologies. A través del correu electrònic, els associats i associades estan informats de totes les activitats que organitza l'entitat. A més, la pàgina web recull detalladament tots els projectes que desenvolupa l'IDHC i s'actualitza diàriament amb les últimes novetats. L'agenda on-line manté informats als socis sobre els actes i activitats més rellevants que s'organitzen a l'àrea de drets humans a Catalunya.

A més de totes les activitats de sensibilització i formació realitzades per l'IDHC, els socis participen als actes més institucionals que protagonitza l'entitat, i reben periòdicament les publicacions a través del correu ordinari.

Els socis també es beneficien de descomptes en les activitats de formació i tenen a la seva disposició la biblioteca a la seu de l'IDHC, que des de 2006 està recatalogada.

Per últim, a l'any 2007 s'ha reprès una antiga activitat desenvolupada per l'IDHC, els sopars col·loquis per als socis i sòcies. La idea és convidar a persones que treballen l'àmbit dels drets humans per tal de mantenir una xerrada informal al voltant d'una taula. Aquests sopars s'han realitzat en dues ocasions:

- El 2 de febrer amb el diputat del Parlament Europeu Raül Romeva, per parlar de l'informe sobre els vols de la CIA en territori europeu

- El 3 de maig amb Najia Haneefi, presidenta de l'associació de dones afganeses AWEC, i Afifa Azim, presidenta de la xarxa d'associacions de dones afganeses AWN. El tema del col·loqui va ser la situació dels drets humans de les dones a l'Afganistan.

9. VALORACIÓ I PROPOSTES DE FUTUR

Tant des de la Junta Directiva com des de l'equip tècnic de l'IDHC s'avaluen molt positivament les activitats i projectes realitzats durant el 2007. A més de mantenir les línies de treball ja clàssiques de l'IDHC, s'han diversificat i ampliat els projectes i s'ha apostat per un major nivell d'aprofundiment en cadascun d'ells.

Per una altra part, l'equip tècnic es troba consolidat i reforçat, la qual cosa permet ampliar les relacions institucionals amb altres entitats tant públiques com privades.

En perspectiva de 2008, les principals línies de treball de l'IDHC seran fonamentalment:

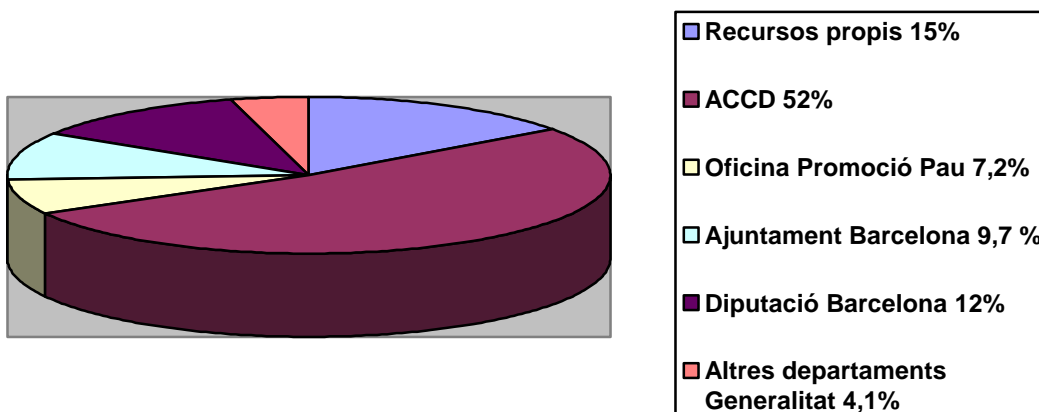
- mantenir, profunditzar i millorar els projectes clàssics de l'IDHC;
- continuar amb els projectes de sensibilització i promoció dels drets humans, com el programa Conflictes Oblidats i Drets Humans al Carrer;
- aprofundir i ampliar les línies de debat, investigació i reivindicació en la temàtica de les noves realitats dels drets fonamentals: els drets emergents;
- exportar i donar la màxima difusió al text de la Declaració de Drets Humans Emergents aprovat al Fòrum Universal de les Cultures Monterrey 2007;
- enfortir les relacions amb les diverses xarxes i associacions internacionals que treballen per la millora de la situació dels drets humans en la zona euromediterrània i en Europa;
- continuar col·laborant amb les organitzacions internacionals i organismes que a nivell mundial treballen per crear les condicions necessàries per al gaudi dels drets humans per part de tota la població, com ara el Consell d'Europa o l'Alt Comissionat de Nacions Unides pels Drets Humans;
- diversificar la nostra oferta formativa, dissenyant activitats específiques per als col·lectius professionals amb més vinculació i capacitat de transformació en l'àmbit dels drets humans, com ara els cooperants;
- col·laborar i profunditzar en la incorporació del discurs i la praxis dels drets humans en la agenda política dels governs locals de la província de Barcelona a través de la "Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets humans" vinculada a la línia de polítiques de participació promogudes des de la Diputació i des de l'Ajuntament de Barcelona; i
- augmentar la presència i visualització de l'IDHC en l'àmbit local, internacional i mediàtic.

Volem, en definitiva, continuar amb la mateixa lluita però millorant constantment la nostra feina.

10. MEMORIA ECONÓMICA

Durant el 2007 el IDHC va rebre subvencions i va signar convenis amb les següents administracions públiques: Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, Diputació de Barcelona, Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya, Regidoria de Drets Civils y Regidoria de Participació del Ajuntament de Barcelona, Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, Secretaria d'Acció Ciutadana de la Generalitat de Catalunya y de la Direcció General de Memòria Democràtica de la Generalitat de Catalunya. Aixa mateix, l'IDHC compta amb ingressos pròpies que completen els ingressos de 2007 fins un valor total de 216.637,72 €.

A continuació es detallen els percentatges rebuts:

Aquests ingressos es van gastar en als distints projectes de sensibilització, assessorament i formació en drets humans que s'han detallat a la memòria de la següent manera:

